

Haarbys storhedstid set i lyset af min opvækst.

Lisbet Hammer, årgang 1951.

I forbindelse med, at min årgang har 50 års jubilæum fra Haarby folke – og Realskole, hvor vi tog realeksamen, er der kommet mange tanker om min opvækst, barndom, skolegang og de muligheder jeg/vi har fået ved, at være opvokset i et område, som gennem tiden, har haft vækst og udvikling -og fik en økonomi, der gjorde, at kommunen kunne bygge en ny Folke – og Realskole, tegnet af arkitekt Arne Jacobsen.

Haarby skolesang, forfattet af daværende skoleinspektør Sigurd Poulsen, indrammer det rigtig flot.

Vi er raske p`er og drenge
her fra Sydfyns skønne land,
hvis I godt humør I trænge,
siger vi: Kom bare an!
Vi er glade her
her er godt at vær`,
og vi håber, vi kan smitte mangel, som er sur og tvær.
Vi i samlet flok – har af livsmod nok,
mens vi hylder "Danmarks have", vi kan ej la` vær`.

Haarby er vor plet af "haven",
og vor by den kan vi li`.
Spyt i næven – gå til sagen.
Her er nok at rive i.
Over byen kik
mangel en fabrik
rejser sig til gavn for alle dem, der her et arbejd` fik.
Gyldne agres skær – fryder øjet her,
frugt, asparges, bær på bondens avling satte skik.

Her har "svensken" ret huseret,
da med dem vi lå i krig,
de vor præstegård rasered`,
men så kom vi - frygtelig.
Frem til svenskens mèn
Anders Bille treen,
hist i kirken nu han hviler sine gamle, trætte ben,
men hans skønne slot – knejser højt og flot,
i kanalen spejler svanen sig så hvid og ren.

Og vi raske pi'er og drenge
vandrer frem med frejdigt sind,
vi slår an på håbets strenge
træder fro i dagen ind.
Tak for barnekår,
tak for ungdomsår,
tak for skoletiden her i livets skønne, lyse vår.
Og nu lover vi ret at hænge i,
så vi sejrens pris engang i fremtids dage får.

Min familie var en landbofamilie med far, mor, 3 børn, en mormor, en landbrugsmedhjælper og som alle boede på gården, som havde ca 20 trd land og et lille skovlod. Der var ca 10 køer, nogle kalve og 4 søer med smågrise, ca 100 høns og to heste, som i ca 1955 blev udskiftet med en traktor. Ofte var der besøg af mormors søster og mand, til måltiderne. Ud over de almindelige afgrøder til dyrefoder, blev der dyrket sukkerroer, som blev leveret til Assens sukkerfabrik, bragt dertil med roetoget fra "ladesporet" ved Højsgaard på Strandgade. Roeaffald, til dyrefoder, kom retur med toget. Optagning og transport af roerne til – og fra toget, foregik med håndkraft. Ca 2 tdr land, lidt dårlig agerjord, var tilplantet med asparges. Aspargesbedene blev høstet to gang om dagen, morgen og aften, i perioden fra sidst i april og til Sct. Hans, og, afskåret i en bestemt længde, leveret til Fengers konservesfabrik. Køkkenhaven havde frugtbuske, hindbær, solbær og ribs. I løbet af sommeren blev frugtbuskene plukket, med hånden, og leveret til forarbejdning på Fengers. Æggene fra hønsene, blev indsamlet, og en gang om ugen blev de leveret i en stor trækasse til Brugsen, som videresendte dem til Dansk Andels Ægexport. I min barndom var dette senarie ret almindeligt. De små producenter på gårdene, som leverede til Fengers Konservesfabrik har gjort, at ufaglærte kom i arbejde på konservesfabrikken og i markerne hos producenterne. De fik en løn, betalte skat og Haarby kommune havde penge til at udvikle området med bl.a. en ny skole og alderdomshjem - og der kom indtægt til mit barndomshjem, udover de naturalier, som blev dyrket.

Skolesangen har endnu et vers, som jeg tror et tilegnet indvielsen af skolen i 1952.

Nu har vore gæve fædre
skænket os en skole ny.
Vi for gaven her jer hædre,
mens vi synger højt i sky:
Tak for tag I tog,
tak for slag I slog
fra os alle- fra den største til den allermindste pog.
Og nu lover vi – ret at hænge i,
og så griber vi med ny begejstring pen og bog.